

FUTURO SEMPLICE

Muallif: Ro‘zimurodova Madina

Ta’lim muassasasi: Samarqand davlat chet tillar institute

Fakultet: Roman-german tillari fakulteti

Bosqich: 2-kurs Guruh: 2506-guruh

ИНФОРМАЦИЯ О СТАТЬЕ

ИСТОРИЯ СТАТЬИ:

Received: 11.10.2026

Revised: 12.10.2026

Accepted: 13.10.2026

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:

italyan tili, grammatika,
Futuro Semplice, kelasi
zamon, fe’l, tuslanish,
muntazam fe’llar,
nomuntazam fe’llar..

АННОТАЦИЯ:

Ushbu maqolada italyan tilining muhim grammatik mavzularidan biri — Futuro Semplice, ya’ni oddiy kelasi zamonning grammatik xususiyatlari, yasaliş qoidalari va nutqda qo’llanilishi yoritiladi. Shuningdek, fe’llarning tuslanishi, muntazam va nomuntazam fe’llarning o’ziga xos jihatlari hamda kelasi zamonni o’rganishning amaliy ahamiyati misollar yordamida tahlil qilinadi.

Kirish

Bugungi kunda xorijiy tillarni o’rganish jarayonida grammatik bilimlarni egallash muhim ahamiyat kasb etadi. Italyan tili grammatikasida zamonlar tizimi alohida o’rin tutadi. Chunki zamon shakllari orqali insonning harakat yoki holatni qachon amalga oshirishi, voqea-hodisalarning vaqt bilan bog’liqligi ifodalanadi.

Italyan tilidagi Futuro Semplice kelajakda sodir bo’ladigan harakat va voqealarni ifodalash uchun ishlatiladigan grammatik zamondir. Ushbu zamonni o’zlashtirish talabalar uchun kundalik muloqotda, yozma nutqda, reja va taxminlarni bayon etishda katta imkoniyat yaratadi.

Maqolaning maqsadi Futuro Semplice zamonining grammatik tuzilishini o’rganish, uning yasaliş qoidalarini tushuntirish va amaliy misollar orqali qo’llanilishini yoritishdan iborat.

1\ Futuro Semplice zamonining grammatik xususiyatlari

Futuro Semplice italyan tilida kelasi zamonni ifodalovchi sodda fe’l shaklidir. U kelajakda amalga oshadigan ish-harakat, reja, va’da, taxmin yoki kutilayotgan hodisani ifodalashda qo’llaniladi.

Quyidagi misollarni ko’rib chiqamiz:

- * Domani studierò italiano. — Ertaga italyan tilini o‘rganaman.
- * L’anno prossimo visiteremo Roma. — Kelasi yili Rimga tashrif buyuramiz.
- * Ti aiuterò. — Men senga yordam beraman.
- * Un giorno diventerò insegnante. — Bir kun kelib o‘qituvchi bo‘laman.

Ushbu gaplarda fe’llar kelajakda bajariladigan harakatlarni anglatadi. Demak, Futuro Semplice nafaqat vaqtni, balki so‘zlovchining niyati va kelajakka doir taxminlarini ham ifodalashga xizmat qiladi.

2\ Futuro Semplice zamonining yasalihi

Italyan tilida Futuro Semplice zamon fe’lning infinitiv shakliga tegishli qo‘shimchalarni qo‘shish orqali hosil qilinadi. -are bilan tugaydigan fe’llarda odatda -are o‘rniga -er ishlatiladi. -ere va -ire fe’llarida esa infinitivning oxirgi -e harfi tushiriladi.

Kelasi zamon qo‘shimchalari barcha uch guruhdagi muntazam fe’llar uchun bir xil:

Kishilik olmoshi Qo‘shimcha Misol: parlare		
-----	-----	-----
Io — men	-ò	parlerò
Tu — sen	-ai	parlerai
Lui/Lei — u	-à	parlerà
Noi — biz	-emo	parleremo
Voi — sizlar	-ete	parlerete
Loro — ular	-anno	parleranno

Masalan, parlare — gapirmoq fe’li kelasi zamonda quyidagicha tuslanadi:

- * Io parlerò — Men gapiraman.
- * Tu parlerai — Sen gapirasan.
- * Lui/Lei parlerà — U gapiradi.
- * Noi parleremo — Biz gapiramiz.
- * Voi parlerete — Sizlar gapirasizlar.
- * Loro parleranno — Ular gapiradilar.

Bu misollar Futuro Semplice zamonida shaxs va songa qarab fe’l shakli o‘zgarishini ko‘rsatadi.

3\ Muntazam fe’llarning tuslanishi

Italyan tilidagi muntazam fe’llar infinitivdagi oxirgi qo‘shimchasiga qarab uch guruhga ajratiladi:

1\ -are guruhidagi fe’llar

Parlare — gapirmoq, studiare — o‘qimoq, lavorare — ishlamoq.

Misollar:

- * Studierò ogni giorno. — Men har kuni o‘qiyman.
- * Lavorerai domani. — Sen ertaga ishlaysan.

2\ -ere guruhidagi fe'llar

Prendere — olmoq, vedere — ko'rmoq, credere — ishonmoq.

Misollar:

* Prenderò un caffè. — Men qahva ichaman.

* Vedremo questo film. — Biz bu filmni ko'ramiz.

3\ -ire guruhidagi fe'llar

Dormire — uxlamok, partire — jo'namok, finire — tugatmok.

Misollar:

* Dormirò presto. — Men erta uxlayman.

* Partiranno domani. — Ular ertaga jo'nab ketadilar.

4\ Nomuntazam fe'llarning Futuro Semplice zamonida qo'llanilishi

Italyan tilida ayrim fe'llar kelasi zamonida odatiy yasalish qoidasidan farq qiladi. Bunday fe'llarning asos qismi o'zgaradi, biroq ularga odatiy kelasi zamon qo'shimchalari qo'shiladi.

Infinitiv	Kelasi zamon asosi	Misol
-----------	--------------------	-------

-----	-----	----
-------	-------	------

Essere — bo'lmoq	sar-	sarò
------------------	------	------

Avere — ega bo'lmoq	avr-	avrò
---------------------	------	------

Andare — bormok	andr-	andrò
-----------------	-------	-------

Fare — qilmoq	far-	farò
---------------	------	------

Venire — kelmoq	verr-	verrò
-----------------	-------	-------

Potere — qila olmoq	potr-	potrò
---------------------	-------	-------

Dovere — kerak bo'lmoq	dovr-	dovrò
------------------------	-------	-------

Volere — xohlamoq	vorr-	vorrò
-------------------	-------	-------

Ushbu fe'llar kundalik nutqda juda ko'p ishlatiladi. Shu sababli ularning tuslanishini yodlash italyan tilida erkin gapirish ko'nikmasini rivojlantirishga yordam beradi.

Misollar:

* Domani sarò a casa. — Ertaga uyda bo'laman.

* Avrò molto lavoro. — Ishim ko'p bo'ladi.

* Andrei all'università. — Biz universitetga boramiz.

* Farò i compiti. — Men uy vazifalarini bajaraman.

* Potrai partecipare alla lezione. — Sen darsda qatnasha olasan.

5\ Futuro Semplice zamonining qo'llanilish holatlari

Futuro Semplice zamoni bir nechta asosiy vazifani bajaradi.

Birinchiidan, kelajakdagi rejalarni ifodalaydi.

Domani visiterò la biblioteca. — Ertaga kutubxonaga boraman.

Ikkinchiidan, va'da yoki niyatni bildiradi.

Ti chiamerò stasera. — Bugun kechqurun senga qo'ng'iroq qilaman.

Uchinchiidan, kelajak haqidagi taxminlarni ifodalashi mumkin.

Domani farà freddo. — Ertaga havo sovuq bo'ladi.

To‘rtinchidan, hozirgi vaqtga oid taxminni ham ifodalashi mumkin.

Dove sarà Marco? — Marko qayerda ekan?

Oxirgi misolda kelasi zamon kelajakni emas, balki hozirgi vaziyatga nisbatan taxminni bildiradi. Bu xususiyat Futuro Semplice zamonining italyan tilidagi muhim grammatik jihatlaridan biridir.

6\.. Futuro Semplice va hozirgi zamonning farqi

Italyan tilida kelajakdagi harakatlar ayrim vaziyatlarda hozirgi zamon (Presente Indicativo) bilan ham ifodalanishi mumkin. Biroq ularning qo‘llanilishi kontekstga bog‘liq.

* Domani vado a Roma. — Ertaga Rimga boraman.

* Domani andrò a Roma. — Ertaga Rimga boraman.

Birinchi gapda kelajakdagi harakat hozirgi zamon shakli orqali ifodalangan bo‘lib, u ko‘pincha aniq reja yoki kelishuvni bildiradi. Ikkinchi gapda esa Futuro Semplice ishlatilgan.

Demak, har ikkala shakl ham kelajakdagi voqeani ifodalashi mumkin, ammo ularning tanlanishi nutq vaziyati, ma‘no va so‘zlovchining ifoda maqsadiga bog‘liq.

7\.. Futuro Semplice zamonini o‘rganishning amaliy ahamiyati

Futuro Semplice zamonini puxta o‘zlashtirish italyan tilida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu zamon yordamida talabalar o‘z rejalarini, orzu-maqсадlari, kelajakdagi faoliyati va taxminlarini to‘g‘ri ifodalashni o‘rganadilar.

Mazkur grammatik mavzuni o‘qitishda quyidagi metodlardan foydalanish mumkin:

* Fe’llarni shaxslar bo‘yicha tuslash mashqlari.

* Kelajakdagi rejalar haqida dialog tuzish.

* Berilgan gaplarni hozirgi zamondan kelasi zamonga o‘zgartirish.

* Nomuntazam fe’llarni yodlash va gaplarda qo‘llash.

* “Il mio futuro” — “Mening kelajagim” mavzusida kichik matn yozish.

Masalan, talaba quyidagi matnni tuzishi mumkin:

In futuro finirò i miei studi, troverò un buon lavoro e aiuterò la mia famiglia.

Tarjimasi: Kelajakda o‘qishimni tugataman, yaxshi ish topaman va oilamga yordam beraman.

Bunday mashqlar grammatik bilimlarni mustahkamlash bilan birga, talabalarning yozma va og‘zaki nutq malakalarini ham rivojlantiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Futuro Semplice italyan tili grammatikasining muhim mavzularidan biri bo‘lib, kelajakda sodir bo‘ladigan harakatlar, rejalar, va‘dalar va taxminlarni ifodalashda keng qo‘llaniladi. Uning yasaliş qoidalarini, muntazam va nomuntazam fe’llarning tuslanishini bilish italyan tilida to‘g‘ri va ravon muloqot qilish uchun zarurdir.

Ushbu zamonni nazariy bilimlar, amaliy mashqlar va kommunikativ topshiriqlar orqali o'rganish samarali natija beradi. Ayniqsa, kelajakdagi maqsadlar haqida gapirish, suhbatlar tuzish va yozma matnlar yaratish orqali talabalar o'z grammatik bilimlarini mustahkamlashlari mumkin.

Shunday qilib, Futuro Semplice zamonini chuqur o'rganish italyan tilini egallash jarayonida muhim bosqich hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- * Serianni, L. Grammatica italiana: Italiano comune e lingua letteraria. UTET.
- * Patota, G. Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri. Le Monnier.
- * Nocchi, S. Grammatica pratica della lingua italiana. Alma Edizioni.
- * Maiden, M., Robustelli, C. A Reference Grammar of Modern Italian. Routledge.
- * Italyan tili grammatikasiga oid o'quv-uslubiy materiallar va darsliklar.

